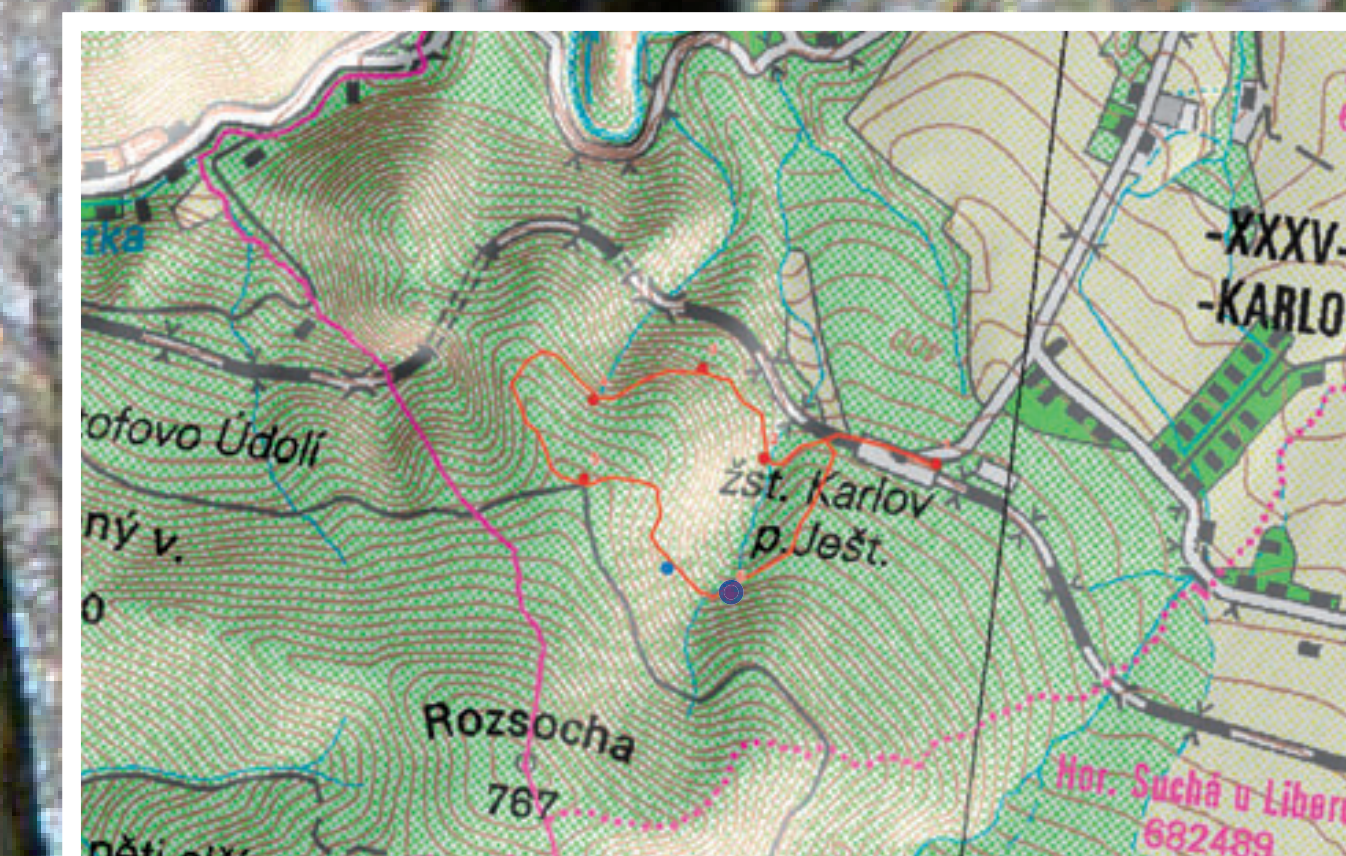

Naučná stezka Karlovské bučiny

Stanoviště a druhy lesa

V závislosti na geologickém substrátu, klimatických podmínkách, utváření reliéfu a dalších přírodních vlivech (tj. obecně na charakteru stanoviště) se v přírodě vyvíjejí různé typy lesa s různým druhovým zastoupením dřevin a bylin. Pro nejteplejší území ČR jsou typické listnaté lesy, pro horské oblasti naopak lesy jehličnaté, většinu našeho území ale přirozeně pokrývají lesy smíšené. Spojitostí mezi stanovištěm a druhovým složením lesa se zabývá lesnická fytocenologie (nauka o společenstvech) a typologie (nauka o lesních typech). Znalost lesních typů je důležitá při praktickém pěstování lesa, protože různým dřevinám se bude logicky nejlépe dařit právě na jejich přirozeném stanovišti. Vhodné složení stromového patra je současně podmínkou pro vytvoření pestrého společenství keřů, bylin, hub a dalších organismů, které tu pak nacházejí vhodné podmínky pro život a je tedy i základním předpokladem pro vznik zdravého stabilního lesa.

lilie zlatohlavá
(*Lilium martagon*)

prvosienka vyšší
(*Primula elation*)

okrotice červená
(*Cephalanthera rubra*)

hlístník hnězdák
(*Neottia nidus-avis*)

měsíčnice vytrvalá
(*Lunaria rediviva*)

kyčelnice devítilistá
(*Dentaria enneaphyllos*)

hrachor jarní
(*Lathyrus vernus*)

dymnivka dutá
(*Corydalis cava*)

kapradina laločnatá
(*Polystichum aculeatum*)

lýkovec jedovatý
(*Daphne mezereum*)

Karlovské bučiny jsou ukázkou společenstva vzácných květnatých a vápnomilných bučin, vázaných zde na vápencový geologický podklad a hlubší živné půdy. Na prudkých balvanitých svazích přecházejí bučiny do lesů suťových, v nichž se kromě buku více uplatňují javory a jasany. Vápnomilná bučina je domovem řady ohrožených lesních orchidejí - k největším vzácnostem patří krušík drobnolistý a tmavočervený (*Epipactis microphylla*, *E. atrorubens*), okrotice bílá a červená (*Cephalanthera damasonium*, *C. rubra*) nebo nezelené saprofytické druhy, tj. druhy žijící na odumřelých částech jiných rostlin, korállice trojklanná (*Corallorhiza trifida*) a hlístník hnězdák (*Neottia nidus-avis*). V bohatém podrostu květnatých bučin a suťového lesa rostou dymnivky duté a bobovité (*Corydalis cava*, *C. intermedia*), kyčelnice devítilistá a cibulkatá (*Dentaria enneaphyllos*, *D. bulbifera*), česnek medvědí (*Allium ursinum*), lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*), kapradina laločnatá (*Polystichum aculeatum*), zákonem chráněná lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*), měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*), árón plamatý (*Arum maculatum*) a jiné v okolních lesích vzácné druhy. Hnízdí tu evropsky chráněné druhy datel černý (*Dryocopus martius*) a žluna šedá (*Picus canus*). Oba při hledání potravy vytvářejí v kmenech stromů dutiny, které následně využívají další ptáci, např. silně ohrožený holub doupňák (*Columba oenas*). V počtu několika párů byl v ještědských bučinách zjištěn i další silně ohrožený druh lejsek malý (*Ficedula parva*), který k hnízdění vyhledává drobnější dutiny či stromové zlomy. Vzácně lze v lese spatřit kriticky ohroženého mloka skvrnitého (*Salamandra salamandra*). Podobně jako ostatní obojživelníci potřebuje ke svému rozmnožování drobné čisté potůčky, tůňky či prameniště, v nichž se dokončuje vývoj jeho larev.

měsíčnice vytrvalá - plod
(*Lunaria rediviva*)

pížmovka obecná
(*Adoxa moschatelina*)

česnek medvědí
(*Allium ursinum*)

árón plamatý
(*Arum maculatum*)

plicník tmavý
(*Pulmonaria obscura*)

sasanka pryskyřníkovitá
(*Anemone ranunculoides*)

jaterník trojlaločný
(*Hepatica nobilis*)

krušík drobnolistý
(*Epipactis microphylla*)

violka lesní
(*Viola reichenbachiana*)

okrotice bílá
(*Cephalanthera damasonium*)

Na místě kde nyní stojíme, si můžeme dobře povšimnout rozdílu mezi druhově pestrým přirozeným lesem a sousední kulturní smrčinou. Celoročně zapojený porost smrku spolu s vrstvou jehličnatého opadu neumožňují existenci druhů náročnějších na světlo a živiny. Přezívají tu proto jen nejodolnější obecně rozšířené druhy, hlavně trávy a kapradiny (metlička krivolaká, třtina chloupkatá, kapraď rozložená aj.). Stejně chudá je i živočišná složka tohoto nepůvodního lesa. Monokultura smrku není odolná vůči různým kalamitám, ať už povětrnostním nebo způsobeným hmyzími škůdci. Moderní lesní hospodaření se proto zaměřuje na postupnou obnovu takových porostů na les přírodě bližší a ekologicky stabilnější.